

KUULONÄKÖVAMMAISTEN LEHTI
No 9/1980

KUULONÄKÖVAMMAISTEN LEHTI

Ilmestyy 22 kertaa vuodessa

N:o 9

15. p:nä toukokuuta 1980

6. vuosikerta

JULKAISIJA

Sokeain Keskusliitto ry

Varat tämän lehden kustannuksiin on lahjoittanut
Lions-piiri 107 N

PÄÄTOIMITTAJA

Pirjo Rissanen

TOIMITUKSEN OSOITE

35400 Länkipohja

puh. 935-31357

SISÄLLYS

Päätoimittajan kynästä	1
Tiedoksi	3
Henkilökohtaista	4
Ajankohtaista	5
Kaijan palsta	11
Tulkkipalvelu kuurosokeille	12
Helen Kelleri: Elämäni tarina	17
Silakkakukko	20

PÄÄTOIMITTAJAN KYNÄSTÄ

SOSIAALIPALVELUT

Sosiaalhallitus, sosiaali- ja terveysministeriö ovat tehneet kirjasen KÄYTÄ SOSIAALIPALVELUA. Kirjanen sisältää tietoa tämän hetkisistä sosiaalipalveluista. Näitä palveluita ovat äitiysavustus, lapsilisä, invalidiraha ja monta muuta. Kirjoitan Kuulonäkövammaisten lehden selvityksen kirjasessa esitetyistä sosiaalipalveluista.

Sosiaalitoimiston kautta anotaan monet sosiaalipalvelua koskevat asiat. Suomessa on paljon ihmisiä, joilla ei ole oikeata tietoa sosiaalitoimiston palveluista. Usein ihmiset ajattelevat, että sosiaalitoimisto on köyhäinaputoimisto. He ajattelevat myös, että on häpeällistä mennä sosiaalitoimistosta pyytämään huoltoapua. Tähän väärään ajattelutapaan on ainakin kaksi syytä. Ensimmäinen syy on, että vanha ajattelutapa sosiaalitoimistosta ei ole muuttunut. Toinen syy on sosiaalivirkailijassa. Ihminen on mennyt apua hakemaan sosiaalitoimistosta ja hänelle on oltu tönkeä. Ei varmasti halua mennä uudestaan sosiaalitoimistoon. Helposti ajattelee, että mieluummin kuolen kuin menen sosiaalitoimistoon. Tönkeäs-

tä sosiaalivirkailijasta voi tehdä valituksen. Sosiaalipalvelut ovat tarkoitettut kaikille ihmisille tarpeen mukaan. Sosiaalitoimisto on palvelutoimisto. Kaikkien ihmisten tulee saada samanlainen, asiallinen kohtelu. Ei ole häpeä käyttää sosiaalitoimiston palveluja. Sosiaalitoimisto saa rahat valtiolta. Huoltoapua maksetaan paikkakunnan veroilla saaduista tuloista.

Maaseudun sosiaalitoimistoissa on vain pari kolme henkilöä työssä. Siellä on sosiaalisihteri, perhepäivähoidon ohjaaja ja toimistoapulainen. Isommilla maaseutukunnilla voi olla useitakin työntekijöitä. Kaupunkien sosiaalitoimistoissa on paljon ihmisiä työssä. Isoissa toimistoissa on neuvonta. Neuvonnassa on ihminen, joka neuvoo kenen virkailijan luo pitää mennä missäkin asiassa. Kysyin täältä Länkipohjan sosiaalitoimistosta ketkä käyttävät sosiaalipalveluja. Minulle sanottiin, että ei voida sanoa kenenkään tietyn ryhmän asioivan sosiaalitoimistossa. Jokainen ihminen voi joutua tilapäisvaikeuksiin ja silloin hän on oikeutettu saamaan huoltoapua. Äitiysavustusta saavat kaikki odottavat äidit. Lapsilisää maksetaan kaikille lapsille jne. Seuraavassa numerossa kirjoitan huoltoavusta ja äitiysavustuksesta.

Pirjo

TIEDOKSI

Ennen kesälomaa, kesäkuussa ilmestyvä Kuulonäkövammaisten lehti on ulkoasultaan erilainen. Kannot ovat siniset ja lehden nimi muutettu. Uusi nimi on Tuntosarvi. Lehti ilmestyy jatkuvasti vähän paksumpana, 20 sivuisena. Lehden ensimmäisellä sivulla pidän omaa palstaani. Kaijan palsta on Kaijan ilmoituksia varten. Ajankohtaista sisältää lehdistä, radiosta ja televisiosta poimittuja uutisia. Lukijan kirjeistä osassa julkaisen teidän kirjeitänne, ajatuksianne ja mielipiteitänne. Koska lehdessä on vähän tilaa niin joskus lyhennän kirjeitänne niin, että julkaisen vain tärkeimmän asian. Esimerkiksi jos moni kirjoittaa samasta asiasta niin ei ole tarpeellista julkaista kaikkien kirjeitä. Julkaisen vain jokaisen kirjeestä erilaiset mielipiteet.

Lehdessä numero kolme kirjoitin, että alan ilmoittaa merkkipäivät ja muut perhetapahtumat. Huomautan vielä, että jos et halua minun julkaisevan syntymäpäivääsi lehdessä on sinun ilmoitettava minulle siitä hyvissä ajoin. Kaikkien syntymäaikoja en vielä tiedä, mutta julkaisen sitä mukaan, kun saan tietooni.

Lehden viimeisellä sivulla on MITÄ SANA TARKOITTA A. Poimin kirjoituksista oudot sanat ja selitän ne viimeisellä sivulla. Kun luet lehteä ja jos sana on merkitty tähdellä (★), niin, katso viimeiseltä sivulta mitä sana tarkoittaa.

KUOLLUT

Ystävämme SULO TOIVOLA s. 12.1.1920 nukkui pois Oulun sairaalassa ennen vappua.

HENKILÖKOHTAISTA

70 v.

Lauri Oikarinen 12.6.80
Puolanka

Väinö Mala 11.6.80

65 v.

Rauha Siitonen 26.6.80
Imatra

AJANKOHTAISTA

Yleistä ulkomailta

USA:n ja Iranin panttivankikiista kiristyi. Iranin ja Irakin välisellä rajalla on ollut levottomuuksia. Israelin ja Libanonin rajalla on myöskin tilanne kireä. Kuubasta on muuttanut tuhansia pakolaisia Floridaan. Pakolaisilla on Kuuban presidentin muuttolupa. Iran ei myy enää öljyä Japanille. Ruosissa on suuri työselkkaus

Ulkomailta

Amerikkalainen ★ iskuryhmä, johon kuului 90 sotilasta, yritti aseellisesti vapauttaa Iranissa olevat panttivangit. Sotilaat aikoivat hyökätä Teheraniin ja kemikaleilla ★ tainnuttaa vartiomiehet. Panttivangit piti kuljettaa helikopterilla Iranin autiomaahan. Autiomaassa oli odottamassa lentokone, jolla panttivangit piti kuljettaa edelleen USA:han. Yritys epäonnistui täydellisesti. Sotilaat eivät päässeet Iranin autiomaata pidemmälle. Kolmeen helikopteriin tuli tekninen vika. Iranilaisten ja amerikkalaisten sotilaiden välisessä yhteenotossa kuoli yhdeksän amerikkalaista. Iskuryhmä joutui pakenemaan ja heiltä jäi helikopterit sekä amerikkalaisten ruumiit Iraniin. Irani-

laiset sanoivat että ruumiita ei palauteta Amerikalle vaan vainajien omaisille. Iranilaiset pelkäävät, että amerikkalaiset yrittävät uudelleen aseellisesti vapauttaa panttivangit. Sentähden panttivangit kuljettiin pois suurlähetystöstä. Panttivangit ovat pieninä ryhminä eri puolilla Irania. Iran varoitti USA:ta, että jos se yrittää uudelleen väkivalloin vapauttaa vangit niin iranilaiset surmaavat panttivangitt.

USA:n ulkoministeri Cyrus Vance erosi virastaan. Vance ei hyväksynyt Carterin aseellista yritystä vapauttaa panttivangit. Carter nimitti uudeksi ulkoministeriksi Edmund S. Muskien.

Lontoossa Iranin suurlähetystön valtasivat 3-5 aseistettua Iranin arabia. Arabeilla on 20 panttivankia. Panttivangit ovat iranilaisia diplomaatteja ja lähetystön henkilökuntaa. Arabit vaativat mm. 91 poliittisen vangin vapauttamista Iranissa. Miehittäjät ja poliisit käyvät koko ajan neuvotteluja keskenään. Iranin ulkoministeri on luvannut apua jos englantilaiset tarvitsevat.

K o t i m a a s t a

1.5. kallistui sokeri 1,52 mk kilolta. Korotuksen jälkeen tavallinen hieno sokeri maksaa 6,31 mk kilo ja palasokeri 6,55 mk kilo. Voi kallistui huhtikuun alussa 2,56 mk kilo. Nyt vuorostaan margariinin hinta nousee 1,08–1,40 mk kilo. Jääkaappimargariini kallistuu eniten 2,17 mk kilo.

Bensiini kallistui 14 penniä litralta. Litra bensiiniä maksaa n. 3 mk. Lämmitysöljyn hinta nousi kuitenkin eniten. Kevyt polttoöljy nousi melkein neljä penniä kilolta ja raskaspolttoöljy kolme penniä kilolta. Lämmitysöljyn hinnan nousun uskotaan vaikuttavan vuokriin.

Pakasteet ja vauvanruuat kallistuivat myös.

Viime vuosina Imatran kaupungin nuoriso on tehnyt pahojaan kaupungilla. Nuoret räyhäävät ja rikkovat paikkoja. Poliisi ei ole saanut häiritsijöitä uskomaan. Imatran nimismies ilmoitti paikkakunnan sanomalehdessä niiden nuorten nimet, jotka aiheuttivat kaupungilla häiriötä. Nimilista on julkaistu jo kaksi kertaa. Nimismies sanoi, että hän tulevaisuudessakin ilmoittaa nimet lehteen, jos nuoret eivät muuten usko. Kaikki eivät ole kuitenkaan asiasta samaa mieltä. Imatran kaupungin nuorisolautakunta sanoo että ni-

mismies toimii väärin. Nuorisolautakunnan mielestä nuoria pitäisi kuulustella ja rangaista oikeudessa eikä julkisesti.

Viinakaupat ovat taas lauantaisin suljettu. Kahtena aikaisempana kesänä on jo kokeiltu viinakauppojen kiinnipitämistä lauantaisin. Toistaiseksi ei kuitenkaan talvella lauantaisin pidetä kauppvoja kiinni. Alkon johto pelkää, että alkoholin [★]salakauppa lisääntyy.

Kuurojen XII (12.) Kulttuuripäivät pidettiin Helsingissä 26.–27.4. Kilpailuihin osallistui yli 200 henkilöä. Juhlayleisöä oli paikalla salin täydeltä, yhteensä n. 500 henkilöä. Anja Lehtola osallistui lausuntakilpailuun avoimeen sarjaan. Anja lausui Sarkian runon, Lapsuusmaja ja voitti I palkinnon. Paljon onnea sinulle Anja.

Kuulonäkövammaisten Lehti n:o 18/1979 kertoi seitsemän kertaisesta Suomen mestarista Ahti Myyrästä. Kirjoituksessa oli mm. »Monta kertaa olen ajatellut lopettaa, mutta ei siitä mitään tule, hän nau-

rahtaa.» Vuodet eivät ole muuttaneet omaa »urheilijanuorukaistamme». Ahti on kilpaillut yli-ikäisten miesten sarjoissa tänä kevät talvena seuraavilla tuloksilla:

1. Ojakkalan Visan alaostaston kilpailut	k pp 266,6	p 125 251	kl 690
2. Piirin viestikilpailu Vihdin viestin pääseura		125 242	649
	pp 260,5		
3. Vihdin kunnanmestaruuskilpailut		130 246	690
	pp 1015		

Kunnanmestaruuskilpailuissa oli mukana 10-ottelija ja korkeushyppääjä Harri Sundell. Hän teki korkeudessa uuden Suomen ennätyksen hyppäämällä 178. (Aikaisempi 175). Yhteispisteitä Sundell sai 3210, joka sekin on uusi Suomen ennätys (aikaisempi 3194).

Pohjoismaiden mustalaiset kokoontuivat seminaariin Espoon Hanasaareen. Mustalaiset vaativat oman kulttuurinsa säilyttämistä ja kehittämistä. Mustalaiset toivoivat lehdistön ja radion tiedottavan ihmisille mustalaisten asiaa. Seminaarissa oli yhteensä 150 mustalaista.

Ennen sanottiin, että jos et ole kiltti niin annan sinut mustalaiselle. Sanottiin, että mustalaiset varastavat pikkulapsia. Olemme ajatelleet mustalaisista monenlaisia asioita. Emme oikein tiedä ketä mustalaiset ovat ja mistä he ovat tulleet Suomeen? Suomessa asuu neljä eri kansallisuutta: suomalaiset, suomen ruotsalaiset, saamelaiset ja mustalaiset.

M u s t a l a i s e t eli romaanit ovat kotoisin Pohjois-Intiasta Punjabin maakunnasta. Nälänhätä, sodat ja sairaudet saivat mustalaiset muuttamaan entiseltä kotiseudultaan. Eurooppaan mustalaiset tulivat 1000-luvun alussa. Mustalaiset levisivät nopeasti moniin maihin. Samaan aikaan eri maissa säädettiin lakeja, jotka estäisivät mustalaisten tulon maahan. Säädettiin myös lakeja, jotka karkoittaisivat jo maahan tulleet mustalaiset. Mustalaisia kohtaan tehtiin paljon julmia tekoja. Vieläkin mustalaisia pidetään huonompina ihmisinä. Iso-Britannia ja Jugoslavia ovat eniten mustalaisvastaisia maita.

Suomeen mustalaiset tulivat lännestä, Ruotsista päin. Pietari Brahe ajatteli tehdä mustalaisista etuvartion pohjoiselle itärajalle. Brahe antoi mustalaisille pieniä maatiloja, mutta ne olivat huonoja ja mustalaiset jättivät maatilat. 1800-luvulla Suomessa tehtiin lakeja, jotka estäisivät mustalaisten muuton Suomeen. Lailla yritettiin myös estää mustalaisten kiertäminen paikasta toiseen. Mustalaiset oppivat pelkäämään poliisia ja muitakin ihmisiä. Niinpä mustalaiset asuivatkin maaseuduilla ja metsissä. Kaupunkeihin mustalaiset ovat alkaneet muuttaa 1960-70-luvulla. Suomessa on 6000 mustalaista (jatkuu...)

KAIJAN PALSTA

Tervehdys!

Keväiset terveiset teille kaikille. Kerron tässä hiukan kesän tapahtumista.

Kesäkuun alussa Näkövammaisten Ammattikoululle suunniteltu talouskurssi on jouduttu peruuttamaan.

Kesäkuun 9-13 päivä järjestetään Lapin Kansan-

opistossa Sodankylässä kurssi. Kurssi on tarkoitettu Lapin alueen kuurosokeille. Ilmoittautumiset Kaija Salekarille.

Perhekurssi järjestetään 4-9 päivä elokuuta Torniossa. Kurssipaikka on monille jo tuttu Perä-Pohjolan opisto. Ilmoittautumiset heinäkuun 10 päivään mennessä Kaija Salekarille.

Syksyn ulkomaanmatkan kohde joudutaan muuttamaan. Mikäli halukkaita riittää, järjestetään matka Portugaliin lokakuun lopussa. Matka kestää 1 viikon. Hinta tulee olemaan n. 1500-1800 mk. Tarkat tiedot hinnasta ym. saadaan varmaan seuraavaan lehteen. Jos olet kiinnostunut lähtemään mukaan, ota heti yhteyttä Kaija Salekariin.

Oikein lämmintä kesän alkua toivotellen

Kaija

TULKKIPALVELU KUUROSOKEILLE

Heinäkuun 1 päivänä 1979 tuli voimaan laki, jonka mukaan kuurot ja kuurosokeat voivat saada invalidihuoltona tulkkipalveluja.

Sosiaalhallitus on nyt antanut tarkemmat ohjeet tulkkipalvelun järjestämisestä.

Kuka voi saada tulkkipalvelua?

- Kuurosokea henkilö, joka tarvitsee viittomakieltä taitavan tulkin apua
- Kuurosokea henkilö, joka tarvitsee muun tulkin apua esim. sormiaakkos-, pistekirjoitus-, antiikvakirjoitus- tai puhetulkkia.

Kuinka tulkkipalvelua haetaan?

Oman kunnan sosiaalitoimistossa täytetään **I ä ä - k i n t ä h u o l t o h a k e m u s**. Lääkintähuoltohakemuksen liitteeksi tarvitaan **I ä ä k ä r i n t o d i s - t u s**, jossa sanotaan että hakija on kuurosokea. Kuurosokeiden kunt. sihteeri voi myös tarvittaessa antaa asiantuntijalausunnon siitä, että kuurosokea tarvitsee tulkkipalvelua.

Minkälaisissa tilanteissa tulkkia voi käyttää?

Tulkkia voi käyttää mm. Seuraavanlaisissa tilanteissa:

T e r v e y d e n h u o l l o s s a
 terveyskeskuksessa
 lääkäreiden vastaanotolla
 sairaanhoitolaitoksessa
 äitiys- ja lastenneuvolassa

mielenterveystoimistossa

Työelämässä

ammatinvalinnanohjauksessa

uudessa työpaikassa

työpaikan neuvottelu- ja tiedotustilaisuuksissa,

jotka koskevat töiden uudelleenjärjestelyä,

muutoksia tai vastaavaa

ammattiyhdistyksen tilaisuuksissa

Oikeudenkäyntiin liittyvissä asioissa

kolari- ja onnettomuustapauksissa

poliisikuulustelussa

oikeudessa

siviilioikeudellisissa asioissa

Kotiin liittyvissä asioissa, perheasioissa

asuntoa etsittäessä, ostettaessa ja vuokrattaessa, taloyhtiön kokouksissa

tärkeitä hankintoja tehtäessä, kauppakirjan teossa, pankissa laina-asioissa

päiväkodissa, kasvatusneuvolassa, perheneuvonnassa

Lasten koulunkäyntiin liittyvissä asioissa

- koulussa opettajan tai muun oppilashuoltohenkilökunnan kanssa neuvoteltaessa
- vanhempien illoissa
- tiedotustilaisuuksissa

Tärkeissä juhlatilaisuuksissa

- häät
- hautajaiset

Virastoissa ja laitoksissa asioitaessa

- sairausvakuutustoimisto
- työvoimatoimisto
- sosiaalitoimisto

Harrastus ja vapaa-ajan toiminoissa

Kuurosokeiden alueelliset kokoukset

Erityisesti kuurosokeita varten järjestetty vapaa-ajan toiminta

Kuurosokeiden osallistuessa aistivammaisten (kuurojen ja sokeiden) tilaisuuksiin.

Opiskelutulkki

Kun kuurosokea tarvitsee opiskelussaan tulkkia, on anomus lähetettävä sosiaalihallituksen ratkaistavaksi

Tulkkipalvelun määrä

Kuurosokealla on mahdollisuus saada tulkkipalvelua valtion varoista enintään 120 tuntia vuodessa. Jos 120 tuntia ylitetään, on tehtävä anomus sosiaalihallitukselle lisäajan saamiseksi. 120 tuntia sisältää myös tulkin matkoihin käyttämät ajat.

Tulkin palkkiot

Valtio maksaa tulkille

- tuntipalkkaa tulkinta-ajalta
(myös matkoihin käytetyltä ajalta)
- matkakorvauksen yleisten kulkuneuvojen taksojen mukaan

Tulkin on pyydettävä kuurosokean nimi palkkiolomakkeeseen.

Tulkin pätevyys

Invalidihuoltolain mukaisena kuurosokean tulkkina voi toimia vain henkilö, jonka nimi on sosiaalihalli-

tuksen laatimassa tulkkiuettelossa.

Kuurosokean lähiomainen (aviopuoliso, vanhemmat, lapset) voi toimia vain poikkeustapauksessa palkillisena tulkkina.

Invalidihuoltopäätös tulkkipalvelun käyttöoikeudesta tehdään 3 vuodeksi kerrallaan.

Tulkintatilanteissa tulisi käyttää aina lähinnä olevaa tulkkia. Lisätietoja tulkkipalvelusta saat Sokeain Keskusliitosta Kaija Salekarilta tai Inger Lindgreniltä sekä Sosiaalihallituksesta Marja-Liisa Heiskaselta tai Päivikki Lahtoselta. Myös kuurojen ja sokeiden erityistyöntekijät antavat lisätietoja.

Helen Keller: ELÄMÄNI TARINA III luku

Helenin vanhemmat saivat kuulla sokeainkoulusta, joka oli kaukana heidän kotiseudultaan. Vanhemmat olivat murheissaan. Helen ei kai voinut mennä sinne.

Helen oli kuusi vuotias, kun isä hommasi Helenille taitavan lääkärin. Lääkäri asui Baltimoressa. Tämä lääkäri oli onnistunut parantamaan toivottomia-

kin tapauksia. Isä ajatteli viedä Helenin sinne. Helen muisti, miten hän isän kanssa yhdessä matkusti Baltimoreen. Helen sai tutustua moniin ihmisiin junassa. Helenistä matka oli miellyttävä. Kun he saapuivat Baltimoreen oli ystävällinen tohtori Chisholm vastassa. Helenin isä oli masentunut, kun tohtori ei pysynyt auttamaan Heleniä. Tohtori Chisholm kehotti Heleniä ja hänen isäänsä matkustamaan Washingtoniin tohtori Bellin luo. Hän antaisi lisää opetusta ja tietoa sokeainkoulusta. Tämä tohtori Bell oli tunnettu lääkäri. Tohtori Bell pyysi Helenin isää kirjoittamaan johtaja Anagnokselle Bostoniin Helenin koulutuksesta. Kun isä oli kirjoittanut, tuli muutaman viikon kuluttua ystävällinen kirje. Siinä kerrottiin, että Helen saisi oman opettajan. Helen aloitti opiskelun maaliskuussa 1886 ja opettajana oli Anne Sullivan.

IV luku

Eräänä iltana Helen jäi yksin odottamaan kuistin portaille ja miettimään, miltä maailma mahtaisi näyttää. Helen oli kuulevinaan, että joku tuli portaille. Helen luuli, että tulija oli äiti. Tulija ei ollut äiti vaan uusi opettaja Anne Sullivan, joka otti Helenin

välittömästi syliin. Anne pyysi Heleniä aamulla omaan huoneeseensa. Hänellä oli Helenille lahja. Helen sai Annelta nukken ja samalla Anne opetti Heleniä viittomaan sanan nukke.

Kun Helen oppi sanomaan nukke, niin hän rynnäsi äitinsä luokse ja näytti miten hän osaa sen sanoa.

V luku

Kesällä 1887 Helen osasi jo paljon sanoja. Helenistä tuntui, että hän oli syntynyt uuteen elämään. Eräänä kauniina päivänä Anne vei Helenin Tenneseejoelle ottamaan aurinkoa. Tennesseejoen varrella oli ihmisiä kylvötoissa. Anne selitti Helenille, mitä ihmiset tekevät kylvöpellolla. Anne opetti Helenille erilaisia asioita luonnosta ja eläimistä. Helen oppi rakastamaan luontoa. (jatkuu . . .)

Ulla Tikkanen

SILAKKAKUKKO

4 hengelle Paavo Korhosen ohjeen mukaan

Herkullinen maittava iltapala valmistuu käden käänteessä vieraille tai omalle perheelle revitystä ruisleivästä ja silakoista näin:

2 revittyä ruisleipää tai 8 eräleipää tms.

voita

1 pkt pakastettuja silakkafileitä

1 pkt pekonia

2 sipulia

1 1/2 tl suolaa

1/4 tl valkopippuria

1. Sulata silakkafileet ja voitele leivät voilla
2. Silppua sipuli ja leikkaa pekoni suikaleiksi
3. Levitä toiselle leivälle silakat ja pekoni, ripottele mausteet pinnalle.
4. Nosta toinen leivän puolikas kanneksi ja sulje koko leipä alumiinifoliopakettiin.
5. Paista leipää uuniritilällä 200 C lämmössä puolen tunnin ajan.

Tarjoa raikkaan salaatin kanssa

MITÄ SANA TARKOITTAAN?

iskuryhmä = ryhmä miehiä koulutetaan määrättyä tehtävää varten

tainnuttaa = saada pyörtymään, saada toinen tajuttomaksi

viinan salakauppa = myydä viinapullo toiselle ihmiselle kadulla salaa, useasti myös hinta on kalliimpi

kirjanen = pieni kirja

projekti = suunnitelma, tutkimus